

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Dnr M2016/00703/Kl

Malmö den 30 maj 2016

REMISSVAR: Remiss av delbetänkande från Miljömålsberedningen med förslag om ett klimatpolitiskt ramverk inklusive långsiktigt klimatmål

Avfall Sverige är branschorganisationen inom avfallshantering och återvinning. Det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt. Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Kommunerna och deras bolag är ambassadör, katalysator och garant för denna omställning.

Avfall Sverige bildades redan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sveriges medlemmar är kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag inom avfall och återvinning. Deras kunder utgör Sveriges invånare och en stor del av näringslivet. Genom medlemmarna representerar Avfall Sverige Sveriges befolkning. I Avfall Sverige ingår, som associerade medlemmar, ett hundratal tillverkare, konsulter och privata utförare aktiva inom avfallshantering.

1. Förslagets koppling till Avfall Sveriges generella ståndpunkter

Avfall Sverige stödjer avfallshierarkin som princip för avfallshanteringen. Avfall Sverige anser att avfallshanteringen är en väsentlig del av samhällets infrastruktur. Avfall Sverige anser att samhällets beslutade återvinningsmål för avfallshantering är viktiga verktyg i omställningen för att nå våra övergripande mål. Vidare anser Avfall Sverige att återvinningsmålen ska utformas så att de mäter den faktiska återvinningen. Avfall Sverige anser också att skatter och avgifter kan användas för att styra avfallshanteringen.

2. Generella kommentarer

Avfall Sverige stödjer Miljömålsberedningens långsiktiga förslag och mål. Avfall Sverige instämmer också i att det är förknippat med stor osäkerhet att bedöma utvecklingen 30 år framåt i tiden. Osäkerheten förtar dock inte vikten av att arbeta mot nettoneutrala utsläpp av växthusgaser till atmosfären till år 2045.

Uppkomsten av avfall, dess sammansättning och hantering, har en central betydelse för att nå de uppsatta målen. En framtida energiutvinning ur avfall, kommer att vara en viktig pusselbit för att fortsatt kunna fasa ut fossil energi- och värmeproduktion. Likaså kommer en framtida och högeffektiv produktion av biogas, positivt bidra till nettoneutraliteten. Faktum är att en av de största faktorerna till att Sverige kommit en god bit på vägen med att minska klimatutsläppen inom Sverige är omställningen i avfallshanteringssystemet de senaste 10-15 åren – från deponering av organiskt och brännbart avfall till mer materialåtervinning, biologisk återvinning och energiåtervinning genom avfallsförbränning. Minskning av avfall till deponi har inte enbart inneburit direkta minskningar genom minskade metanutsläpp, kringliggande system har också påverkats positivt. Mer återvinning har inneburit mindre beroende av nyproduktion med jungfrueliga material. Mer biologisk återvinning har inneburit minskat beroende av industrigödsel och fossila drivmedel. Mer energiåtervinning har inneburit minskat beroende av fossila energikällor i fjärrvärmemixen.

3. Specifika kommentarer

Miljömålsberedningen beskriver att naturvårdsverket har tagit fram målscenarier baserade på bottom-up-analys, som utifrån känd teknik krävs för att klara en utsläppsminskning på mellan 70 och 95 procent. Miljömålsberedningen gör bedömningen att för att nå 85 procents utsläppsminskning till år 2045 behöver teknikförändringar ske i något snabbare takt när det gäller avfallsförbränning, jämfört med målscenarierna.

3.1 För att uppnå målen måste fossil plast ha fasats ut

Miljömålsberedningen anger att *”det fossila plastavfallet från avfallsförbränning antas kunna fasas ut på så här lång sikt.”* Avfall Sverige anser att det vore positivt om det fossila inslaget i avfallet fasas ut, men det kommer att kräva teknikförändringar i framförallt producentledet av plast.

Avfall har funnits lika länge som mänskligheten. Det är en spegel av hur människan lever, konsumerar och producerar. En vara som sätts på marknaden, blir förr eller senare avfall. Så för att uppnå en 100 procent fossilfri förbränning, måste också de produkter som konsumeras vara fossilfria alternativt att faktisk materialåtervinning av fossil plast hamnar på nivåer runt 100 procent. Så länge det sätts fossil plast på marknaden, och således finns fossil plast i teknosfären, samt så länge den faktiska återvinningen av fossil plast är under 100 procent, så kommer det följaktligen finnas fossil plast i det restavfall som går till förbränning. Den kanske mest springande punkten för förändring är att producenter ska börja efterfråga de sekundärmaterial som materialåtervinningen producerar.

Huruvida producenter av plaster år 2045 gått ifrån dagens oljebaserade plaster (PE, PP och PET), till bioplaster är svårt att svara på. För att det ska vara möjligt krävs att de bionedbrytbara och förnybara bioplasterna når upp till de krav som industri och konsument ställer på dem. Det står dock helt klart att de teknikförändringar som Miljömålsberedningen talar för är nödvändiga och måste ske inom producentledet av plast.

Här kan också styrmedel och globalt bindande avtal positivt bidra till utfasningen av fossil plast.

3.2 Giftfria kretslopp nödvändigt för cirkulär ekonomi

Om vi antar att de fossila plasterna likväl finns kvar, om än i mindre mängd än idag, så är det viktigt att det fram till år 2045 finns globalt bindande ramverk i syfte att skapa giftfria kretslopp. För endast när plast är giftfri, går den att cirkulera utan fara för hälsa och miljö. I annat fall kontamineras giftfri plast. Detta är en ödesfråga för den cirkulära ekonomin.

Om vi antar att plasten är giftfri, och mer standardiserad än idag, kan den cirkulera långt fler gånger än idag. Men även om 30 år, kommer varor och material att ha en bortre teknisk livslängd. När den är uppnådd, när materialet inte längre går att cirkulera, kommer den även om 30 år antagligen att energiutvinnas.

Avfall Sverige gör alltså bedömningen att det även år 2045, kommer att finnas plaster i energiutvinningen, men i mindre mängd än idag och av till större andel biogent kol istället för fossilt.

3.3 Gamla plaster måste tas omhand

År 2045 kommer det dessutom uppstå avfall från produkter som producerats fram till detta årtal. Det kan vara gamla leksaker, elkablar från byggen, plastdetaljer från bilar och så vidare. Denna ström kommer förstås finnas kvar under lång tid, om än i allt mer sinande nivåer. Om 30 år har antagligen både rökgasrening och verkningsgrad ökat ytterligare, så att de gifter denna gamla plast innehåller, kan tas om hand och fasa ur kretsloppet på ett miljövänligt och effektivt sätt, via avfallsförbränning och energiutvinning. I en fungerande cirkulär ekonomi behövs ett säkert utflöde av giftiga ämnen som samhället inte vill återcirkulera i nya produkter. I det avseendet fyller avfallsförbränning med energiåtervinning en viktig roll även framgent.

Biogas och biogödsel

Avfall Sverige gör bedömningen att det om 30 år finns en väl utbyggd infrastruktur för cirkulär matproduktion, där matavfall samlas in och rötas. I röttningsprocess framställs både biogas och biogödsel. Biogödslet kommer alltjämnt att spridas på produktiv mark. Här är det viktigt att det finns lagar och styrmedel på plats, som garanterar giftfria kretslopp.

Miljömålsberedningen skriver att det kan behövas styrmedel, till exempel andel noll-utsläppbilar i nybilsförsäljningen vid ett visst årtal eller förbud mot nyförsäljning av fossildrivna fordon från ett visst år. Avfall Sverige delar denna uppfattning. Vilken roll biogasen har om 30 år inom fordonsflottan, är emellertid av naturliga orsaker svårt att ha någon uppfattning om. Om 30 år har kanske förbränningsmotorn har ersatts av andra tekniker. Men biogasen kommer alltjämt vara en bra och fossilfri produkt, som på ett positivt sätt bidrar till nettoneutrala utsläpp av växthusgaser till atmosfären. Vid utformning av styrmedel för att minska fossilberoendet i fordonsflottan, är det därför viktigt med en god systemsyn. Det är viktigt att bredda synen från enbart utsläpp från

avgasrören, till att även inkludera indirekta utsläpp samt indirekta minskningar av utsläpp i kringliggande system. Fordonsgas från biogas bör vara en av många goda drivmedelsalternativ, tillsammans med bland annat hållbar HVO och förnyelsebar el.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår rådgivare Jakob Sahlén, jakob.sahlen@avfallsverige eller till vår jurist Sven Lundgren, sven.lundgren@avfallsverige.se eller telefon 040-35 66 00.

Med vänliga hälsningar,
Avfall Sverige

Claes Thunblad
Ordförande

Weine Wiqvist
VD